

N:o 25.

Ank. till Riksd. kansli den 23 mars 1895, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående upphäfvande af den personliga folkskoleafgiften.

I en inom Andra Kammaren väckt, till laguskottets behandling hänvisad motion, n:o 27, har herr *O. H. Ström* hemställt, att Riksdagen måtte besluta, att den personliga folkskoleafgiften skall upphöra från och med 1896.

Motionären har, under erinran att han vid 1888 års riksdag afgifvit motion i enahanda syfte, till stöd för sin nu förevarande framställning åberopat, hvad han i nämnda motion och vid frågans behandling i Andra Kammaren anført.

I den af motionären vid 1888 års riksdag afgifna motion anfördes:

»Det kunde väl ej bestridas, att personella utskylder icke drabbade den skattdragande i mån af hans skatteförmåga, utan att de tvärt om stälde samma kraf på den mindre bemedlade som på den förmögnare medborgaren. Bland sådana utskylder borde den personliga folkskoleafgiften afskaffas, såsom utgående efter en orättvis grund och i all synnerhet om genom livsmedelstullars införande af de obemedlade bidrag komme att indirekt utkrävas till förbättrande af den jordbruks- och industriidkande befolkningens ställning.

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 7 Saml. 14 Häft. (N:o 25.)

I det utlåtande, n:o 28, som lagutskottet med anledning af denna framställning afgaf vid 1888 års riksdag, yttrade utskottet:

I afseende å det af herr Ström framställda förslaget vill lagutskottet erinra, att skatteregleringskomitén i sitt den 13 september 1882 afgifna utlåtande angående skatteförhållandena i riket föreslog, att den personliga afgiften för folkskolans ändamål måtte förbjudas. I det yttrande till statsrådsprotokollet, hvarmed statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde skatteregleringskomiténs berörda förslag och hvilket sedermera åtföljde propositionen till 1883 års Riksdag angående ändringar i folkskolestadgan, anmärkte statsrådet, att ett sådant förbud syntes betänkligt. Ifrågavarande afgift syntes visserligen i mera välmående kommuner kunna utan svårighet borttagas. Den förhöjning i den efter förmögenhet och inkomst utgående vanliga kommunalskatten, som deraf skulle blifva en följd, skulle der icke kännas betungande eller medföra större orättvisor. Men kommuner funnes, der den beskattningsbara förmögenheten och inkomsten vore så obetydlig och skilnaden i ekonomisk ställning emellan de från bevillning efter andra artikeln fria och de sådan bevillning betalande i allmänhet så ringa, att betänkliga svårigheter och orättvisor skulle uppstå, om all personlig skatt upphäfdes och bristen i kommunens inkomster ersattes af en förhöjning i afgiften efter förmögenhet och inkomst. Den kyrkliga kommunen egde, för att bereda tillgångar till sina behof, icke använda andra beskattningsformer än de direkta. Skälen emot ett fullständigt borttagande af möjligheten att i de mindre kommunerna pålägga personlig skatt vunne derigenom inom den kyrkliga kommunen ökad styrka. Dertill komme, att väl ingen afgift lättare än folkskoleafgiften af de mindre bemedlade insåges utgå till ett för dem gagnande ändamål, hvarför denna afgift minst af alla kunde antagas gifva anledning till missnöje.

Den till 1883 års Riksdag aflåtna propositionen i ämnet, hvilken hufvudsakligen afsåg att å § 58 i folkskolestadgan gifva en sådan lydelse, att deraf klart framginge, att en personlig afgift till folkskolan alls icke vore anbefald, utan endast medgifven, der vederbörande kommun funne den behöflig och rättvis, blef, med en af lagutskottet föreslagen redaktionsändring, af båda kamrarna utan diskussion eller votering godkänd; och utfärdades i enlighet med Riksdagens beslut kungörelsen den 1 juni 1883.

Då enligt utskottets tanke icke sedan 1883 inträdt sådana förändrade förhållanden, som kunna förringa giltigheten af de andragna skälen för bibehållande af den personliga folkskoleafgiften, der den-

sammas utgående af omständigheterna betingas, hemstälde utskottet, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Båda kamrarne biföllo lagutskottets hemställan.

Utskottet, som delar de betänkligheter mot ett fullständigt upphäfvande af den personliga folkskoleafgiften, som af utskottet vid 1888 års riksdag blifvit uttalade, anser följaktligen, att kommunens rätt att besluta en dylik afgift till begränsadt belopp bör bibehållas.

Utskottet vill särskildt erinra derom, att den, hvilken såsom egare till en mindre jordbruksfastighet är uppförd till bevillning och sålunda äfven är skyldig att betala utskylder till kommunen, ej sällan kan i ekonomiskt afseende vara i en ingalunda fördelaktigare ställning än en arbetare, hvilken är från bevillning och deraf beroende kommunalutskylder befriad. Derest nu den personliga folkskoleafgiften borttoges och i stället den efter förmögenhet och inkomst utgående kommunalskatten höjdes, skulle de små jordegarne betungas af ytterligare utskylder, under det att personer, hvilka vore fria från hvarje efter sådan grund utgående skatt, men hvilkas skatteförmåga vore lika stor eller kanske större än de förstnämndes, skulle befrias äfven från hvarje afgift till folkskolans behof.

Då ifrågavarande afgift icke får sättas till högre belopp än 50 öre för man och 25 öre för qvinna, synes densamma för de mindre bemedlade icke kunna blifva synnerligen betungande, helst kommunerna pläga i stor utsträckning för medellöse medgifva afskrifning af de personella utskylderna.

På grund häraf föranlåtes utskottet hemställa:

att herr Ströms förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 mars 1895.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.

Reservation:

af herrar *Kardell* och *P. G. Petersson*, hvilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till ifrågavarande motion.

Herr *von Krusenstjerna* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
